

הלווה של ברסלב

מתוך

מתפרסם מידי שבוע בעשרות בתי כנסת של אנ"ש בערים: ירושלים - בני ברק - צפת - מודיעין עילית - בית שמש - ביתר - עמנואל - תל ציון - אלעד - טלז סטון - נתיבות - ראש העין - רמת השרון
נייד: 057-3155799 פקס: 02-5605818 ת.ד. 57396 ירושלים מייל: luachbr@gmail.com

רזא דקוקוריקו

ועתה בני שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך, ותשמח עצמך בכל מה דאפשר, בקרט כי ימי אדר נכנסין, שצריך לרבות בשמחה. ותחזיק מעלה לעשות אהשוורוש שפיל, וקבצן ועושר שפיל, וקין וחרף שפיל [= סוגי הצגות משעשעות] ושאר מיני שפיל וצחוק, וגם מוסר קטב זה רבי נחמן וכל אנשי שלומנו, כלם חובה משלת עליהם להרגיל בשמחה, על ידי כל מיני מלי דשטותא, ובפרט בפורים בעצמו תורה אך שמחה. אוף טאקי פארט האם. פארט אוף פארט אוף פארט.

דברי אבין
נתן מברסלב

(עלים לתרופה, מכתב מיום א' תרומה תקצ"ג)

ב. התיבות "ומשתה ויום טוב" (ט, יט) עולים בגימטריא "קול התרנגול" (380) מכון ממש! להורות ש'קול התרנגול' מסוגל ביותר להגדיל את השמחה ולהביא לידי 'משתה ויום טוב'.

ועתה בוא וראה והבן נפלאות נסתרות של מגילתנו הקדושה, כיצד רמזה לנו סוד הקוקוריקו ועניינה ומהותה. כי הנה, התיבות "ניאמר חרבונה" (ו, ט) עולה בגימטריא "קוקוריקו" (528) מכון ממש! ובוה רמזה לנו המגילה הקדושה עומק סוד המילי דשטותא ע"י קריאת "קוקוריקו" בקול גדול. ואפרש כוונתי:

הנה, ידוע מה שאמרו חז"ל בגמרא: "אמר רבי אלעזר, אף חרבונה רשע באותה עצה היה, כיון שראה שלא נתקיימה עצתו, מיד ברח, והיינו דכתיב וישלך עליו ולא יחמל מידו ברוח יברח" (מגילה טז ע"א). הרי שחרבונה לא היה צדיק כלל וכלל, אלא היה רשע, והוא יחד עם המון תכננו לתלות את מרדכי על עץ גבוה חמישים אמה (עיין מהרש"א חידושי אגדות).

ואע"פ שהיה רשע כזה, אמרו חז"ל (בירושלמי ובמדרש) שיש להזכירו לטובה, וכן נפסק בשולחן ערוך שצריך לומר "וגם חרבונה זכור לטוב", וכמו שאנו נוהגים לומר ולזמר בזמר "שושנת יעקב".

והדבר פלא: על אף שחרבונה היה רשע גמור,

ואף זמם להרוג ולתלות את מרדכי על עץ גבוה חמישים אמה, אעפ"כ מאחר שבסופו של דבר ברח מעצתו הרעה והגדיל את חמת המלך והביא לתלייתו של המן, זכור הוא לטוב!

ללמדך, שגם מי שמצד עצמו אין בו שום טוב - אם הוא מביא לידי דבר טוב, זכור גם הוא לטוב.

והרי זהו ממש ענין המילי דשטותא:

כי באמת, המילי דשטותא מצד עצמם אין בהם שום טוב, ולא שום שמחה אמיתית. כי מי שמתנהג כשוטה, ורגיל במילי דבדיחותא ושטותא בלי שום מטרה ותכלית, הרי זה שוטה גמור ופורק ממנו עול יראת שמים, ועליו אמר שלמה בחכמתו "לשחוק אמתית מהולל ולשמחה מה זה עשה" (קהלת ב, ב).

[וכבר ידוע שהזהיר מוהרנ"ת את תלמידו רנ"ט להתרחק מאחד מאנ"ש שהיה מרבה באמירת בדיחות, וכן ידוע מה שמובא בספר המידות "מי

לידידי מנוער ... הי"ו. בימים הסמוכים נתגלו לי כמה רזין סתימין בסוד קריאתו של התרנגול, "קוקוריקו". ומשום אל תמנע טוב מבעליו, אמרתי לשגר לך כמה ראשי פרקים מהם.

וגילוי סודות אלו נתגלגל ע"י עילת העילות וסיבת הסיבות, אחר שנתקבל אצל אנ"ש האיגרת ממוהרנ"ת בו הוא כותב "וכל אנשי שלומנו כולם חובה מוטלת עליהם להרגיל בשמחה על ידי כל מיני מילי דשטותא", ומאחר שאחד מהמילי דשטותא הקלים והנפוצים ביותר הוא עשיית קול בעלי חיים, ובפרט קולות בעלי חיים טהורים [ובפרט קולו של התרנגול אשר כבר נתקנה ברכה מיוחדת

בברכות השחר להודות לה' על קריאתו בכל בוקר כידוע], לכן העמקתי מעט בענין קול התרנגול, ובינותי בספרים אשר לפניי, ופתח ה' עיני למצוא כמה רזין סתימין. והרי לפניך מקצתם על קצה המזלג, ותן לחכם ויחכם עוד.

ואע"פ שאין לי פנאי עתה להאריך, אעפ"כ אמרתי לקיים בנפשי מה שנאמר "ויבהלו להביא את המן" שעולה בגימטריא "סוד הקוקוריקו" (603) ואכתוב בבהלה ומהירות ממה שיעלה בזכרוני.

בתחילת דבריי אודיעך ב' רמזים נפלאים ונוראים, המגלים לנו מרחוק עד כמה עמוק הקשר בין ה"קוקוריקו" לבין שמחת הפורים:

א. "שכני" שהוא שמו של התרנגול, עולה בגימטריא "פורים" (336) מכון ממש! והוא פלאי.

ששומר את עצמו משחוק של היתול, בידוע שהוא איש אמת" (ספר המידות, אמת מז) ואכמ"ל בזה].

ויש לי ראייה מפורשת לזה מהמגילה בעצמה, שהרי "מילתא דבדיחותא" עולה בגימטריא "המלך אחשורוש" (916) שהוא מצד הקליפה, כי המרבה במילתא דבדיחותא בלי שום תכלית, הרי זה מצד הקליפה, ולא יבוא עי"ז לידי שמחה אמיתית כלל, אלא לידי יגון ואבל, כמו שאמר שלמה בחכמתו "גם בְּשֹׁחֵק יִבְאֵב לֵב וְאֶחְרִיתָה שְׂמֵחָה תוֹגֶה" (משלי יד, ג). ואכן "מילתא דבדיחותא" עולה בגימטריא "מקום אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֲבֵל גָּדוֹל לַיהוּדִים" (ד, א). כי מילתא דבדיחותא הבא מסטרא דהמלך אחשורוש מביא רק לידי אבל ותוגה.

ולא זו בלבד, אלא היא גם מסוכנת מאד. כי כבר אמרו חז"ל שהליצנות מביאה לידי כליה, וידוע מה שכתב רבי אברהם ב"ר נחמן: "כִּי גִזְרַת הַקְּלָיָה שְׁנִמְצָא קֶעֶת לְמַעְלָה הוּא שְׁנִנְזָרָה בְּעַת יִצְיָאת קְלַפַּת הַלְצוֹן" (שיחות וסיפורים, כא). ומבואר שם שזהו קליפת עמלק (שם, בסופו). ולכן תראה שהתיבות "מילתא דשטותא" עולה בגימטריא (1201) "לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבְדֵּן אֶת כָּל הַיְהוּדִים" (ג, א), כי כשעושים מילתא דשטותא באופן שאינו נכון, הרי זה מביא לידי ליצנות המביא לידי כליה רח"ל.

אלא שאעפ"כ, אנו מוכרחים להשתמש עם "מילתא דשטותא" ו"מילתא דבדיחותא", כדי לבוא על ידם לשמחה אמיתית דקדושה. כי מחמת שהשמחה דקדושה היא בגלות, א"א לנו לזכות לשמחה עד שנעשה מילי דשטותא ובדיחותא, ובזה אנו מעלים את השמחה מגלותה, כמבואר באריכות בליקוטי הלכות, הל' נפילת אפיים הלכה ד', עיין שם. נמצא א"כ, שאע"פ שהמילתא דשטותא מצד עצמה היא בחינת "חרבונה" שהוא רשע גמור, המביא לידי חורבן רח"ל, אעפ"כ גם הוא "זכור לטוב", מאחר שמביא לידי הכנעת קליפת המן עמלק, שהוא קליפת העצבות והמרה שחורה!

ולכן תראה נפלאות, שהתיבות "לְקַיֵּם אֶת יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה בְּזִמְנֵיהֶם" (ט, א) עולה בגימטריא "גַּם חֲרֻבֹנָה וְגַם קוֹקוּרִיקוֹ זָכוֹר לְטוֹב" (1171) מכון ממשי! כי גם חרבונה וגם קוקוריקו, אע"פ שמצד עצמם אין בהם שום טוב, אעפ"כ זכורים לטוב מאחר שמביאים לידי הכנעת קליפת המן עמלק, ולהארת שמחת פורים, ודוק.

ויש לרמז, שמפני זה אנו אכן מברכים "הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה", כי בענין קולו של התרנגול, שהוא בחי' מילי דשטותא, צריכים הבחנה מיוחדת בין יום ובין לילה, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים. שלא יעשה מילי דשטותא כדרך הגויים, אלא יעשה אותה כיהודי הרוצה לבוא לידי שמחה דקדושה.

ולכן תראה נפלאות שהתיבות "אֲשֶׁר נָתַן לְשִׁכְוֵי בֵּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה" עולה בגימטריא (1800) "כְּרֻצוֹן אִישׁ וְאִישׁ" (ח, א) אשר דרשוהו חז"ל "כרצון מרדכי והמן" ששניהם נקראים איש. להורות שבענין זה של קריאת קוקוריקו ומילי דשטותא, אפשר לעשותו כרצון איש ואיש, לפעמים הוא מסטרא דהמן ולפעמים הוא מסטרא דמרדכי.

[בזה תבין נפלאות נסתרות של מגילתנו הקדושה, שהרי פעמיים נזכר במגילה "והדת נתנה בשושן הבירה"; פעם אחת בפרק ג' פסוק ט"ו לגבי גזירת הכליה של המן, ופעם שניה בפרק ח' פסוק י"ד לגבי האגרות של ביטול גזירת המן ולהיות היהודים עתידים ביום הזה להניקם מאויביהם. ולכן, תיבות אלו של "וְהֵדֶת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּיָרָה" עולים ג"כ בגימטריא הנ"ל של "אֲשֶׁר נָתַן לְשִׁכְוֵי בֵּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה", כי אותה מילתא דשטותא בעצמה יכולה להיות מצד הרע, ולהביא גזירת כליה רח"ל. ומאידך, היא יכולה להיות מצד הקדושה, ולהביא הכנעת הקליפות, ודוק מאד].

וכיון דאתאן לענין ברכה זו, אגלה לך סוד טמיר ונעלם, והוא: שכשאנו מחשבים את הגימטריא של ברכה זו במלואה - "בְּרוּךְ אַתָּה הוִי"ה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם הַנוֹתֵן לְשִׁכְוֵי בֵּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה" (2313) - אנו מגלים שהיא רמוזה כמה וכמה פעמים במגילה. ואין כאן המקום

להאריך בהם, ולא אזכיר אלא אחד מהם, והוא: בפסוק אשר בו הייתה מפלת המן! כי התיבות "הַגַּם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמֶּלֶכָה עַמִּי בְּבֵית הַדְּבָר יִצְאָ מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הַמֶּן חָפוּ" (ו, ח) עולים בגימטריא הנ"ל מכון ממש. להורות שמפלת המן נעשה ע"י כל הנ"ל [וגם מרומז בזה שלפעמים משתמשים עם המילי דשטותא לכבוש את המלכה עמה בבית, ולהחדיר רוח ליצנות בתוך היכל המלך, דבר אשר לא ייעשה. ואשר מפני כן מוכרחים לבינה יתירה להבחין בין יום ובין לילה] ואכמ"ל.

והנה, אפשר להאריך עוד הרבה בסוד הקוקוריקו, והשתלשלותו בכל הלשונו. כי באמת "קוקוריקו" עולה בגימטריא "עַם וְעַם כָּלְשׁוֹנוֹ" (582), כי כל ענין המילי דשטותא הוא להעלות את השמחה שנפלה לתוך לשונות העכו"ם, וע"י שאנו מדברים כלשונם כביכול ויורדים למקום שמחתם הנמוך, ע"י קריאת קוקוריקו וכיו"ב, אנו מעלים משם את השמחה (כמבואר בליקו"ה נפ"א ה"ד כנ"ל).

ואפשר להאריך ולבאר השתלשלות שם התרנגול בכל לשונות העכו"ם, וכגון מה שנקרא בארה"ב בשם "צ'יקן" שעולה בגימטריא מה שנאמר במרדכי הצדיק שלא השתחוה להמן ולא קם "וְלֹא יָעַמְּזוּ" (250). כי בכח המילי דשטותא, אין האדם מתפעל כלל מהעצבות של המן, ואינו זע ממנו.

ומאהבתך רציתי לגלות לך עוד כמה רזין עילאין בענין קריאת ה"קוקוריקו", אך מה אעשה שתוך כדי כתיבת המכתב רמז לי המגיד שאין דעתו נוחה שאגלה יותר מזה. שכן "לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה", ועיקר כוונת כל הדברים הנ"ל היא רק להביא לידי מעשה, שתרגיל את עצמך בכל דרכי השמחה, ולעשות אפילו מילי דשטותא ולקרוא בקול גדול "קוקוריקו", כדי לגרש ממך כל מיני עצבות ומרה שחורה ולבוא לידי שמחה דקדושה.

והעיקר שתבחין בין יום ובין לילה, בין מילי דשטותא הבא מצד הסט"א רח"ל שממנה צריכים להתרחק כמטחוי קשת, לבין מילי דשטותא הבאה מצד הקדושה, שכל מטרתה להביא את האדם לשמחה אמיתית בה' ובתורתו, שמחה המביאה לידי יראת שמים, יראה עילאה דעילאה. וכבר האריך מוהר"ת בליקוטי הלכות, הלכות בכור בהמה טהורה הלכה ד' (עיי"ש בסעיף י"ז ועוד) בסוד "שרביט הזהב", שביום הפורים מושיט הקב"ה לאדם את שרביט הזהב שהוא הארת ה'יראה עילאה דעילאה', ודווקא על ידי עוצם השמחה של פורים - שרגילים לעשותה מתוך הרבה מאד מילי דשטותא ובדיחותא - באים לידי יראה נוראה מהשם יתברך. והיראה עצמה מביאת לידי שמחה עצומה, עד דלא ידע בין יראה לשמחה (עיי"ש בסעיף י"ט).

[ושמעתי רמז נפלא מהרה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א בשם הספה"ק, על מה שאמרו חז"ל "חייב איניש לבסומי בפורי", ש"בסומי" הוא ראשי תיבות "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי", להורות שהשכרות והשמחה של פורים מביאה לידי יראה עילאה דעילאה].

ולסיום, בוא וראה נפלאות נסתרות לשונו הטהור של מוהר"ת. כי הנה, מה שכתב לאנ"ש: "לְעִשׂוֹת אֶחְשׂוּרוֹשׁ שְׁפִיל, קִבְּצוֹן וְעוֹשֵׁר שְׁפִיל, קִיץ וְחוֹרֵף שְׁפִיל, וְשָׂר מִיְנֵי שְׁפִיל וְצַחוֹק" עולה בגימטריא (5458) "וְיוֹשֵׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וְתִקְרַב אֶסְתֵּר וְתִגַּע בְּרֹאשׁ הַשְּׂרָבִיט" (ה, ב) מכון ממש!

כי דווקא על ידי שנרגיל עצמנו לעשות כל אלו ה"מיני שפיל וצחוק" נזכה שיושיט לנו המלך את שרביט הזהב, ונזכה גם אנו להיות "מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וחייה", ונחיה חיים טובים ומתוקים, חיים אשר השמחה והיראה כרוכים זה בזה, אמן.

ידיך עוז

...